

SUPLIMENTUL II.

LA

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

No. 1.

1 IANUARIE 1900

VOL. I.

Ca la noi la nimeni....

Artistul naționalist: Eu doar pictat-am țărani.... Țăranii să mă judece!

Un nou roman al lui Tolstoi

Învierea este titlul acestui roman, tradus în limba franceză de cunoscutul redactor al ziarului *Le Temps* Theodor Wyzewa. Romanul este început de multă vreme, dar lăsat la o parte din cauza activității sociale și filantropice pe care a dezvoltat-o genialul scriitor, și reluat de curînd. În noua operă a marelui romancier se oglindesc toate preocupările sale mari umanitare, ideile sale de colectivism relative la proprietatea solului, ideile sale religioase, și ceea ce va rămînea din scrierile lui Tolstoi: iubirea adîncă de oameni, mai cu seamă de cei umili și nenorociți. Că din punctul de vedere literar, romanul *Învierea* este o operă de valoare, e de prisos a mai spune.

Subiectul acestui roman este tipic nu numai pentru Tolstoi dar pentru toată literatura rusă contemporană.

Nekhludoff a sedus o fată și a părăsit-o. După multă vreme funcționează ca jurat, și în fața lui este adusă ca acuzată de otrăvire — fosta lui iubită. Condamnată la deportare în Siberia, Nekhludoff care se simte vinovat de decăderea ei, o urmează și se consacră regenerării ei morale.

Este subiectul favorit al romancierilor ruși, în deosebi al lui Dostojewski, iubirea de popor, de cei umili și nenorociți, de cei decăzuți dar nu din vina lor ci din vina societății.

Poporanismul—iată într-un cuvînt nota caracteristică a romanului *Înviere*, a lui Tolstoi și a literaturii rusești în genere.

SONET

*Tu n'ai uimit orașul mi se pare
Cum l'ar uimi o frumusețe antică:
Aveai, de nu mă 'nșel statura mică,
Și nasul, dacă nu mă 'nșel, cam... mare.*

*Mărturisesc că n'am vădut nimic
Din toate acești pînă la plecare,
Și te visam de-acî, din depărtare
Cum mi-ai rămas în minte: frumuseică.*

*Te-am revăzut în urmă măritată
Și te-am privit în față mult și bine
Doar o să rid că te iubeam odată:*

*Nu, Veneră nu-ți poate nimeni zice,
Dar am simțit atunci că pentru tine
Aș face praf din venerile antice!*

V.

FRUMUSEȚII

SONET

*Dilapsam in cineres facem
Ode. Horațiu.*

*Din mintea 'n flăcări isbucniși făptură.
Robind pe om, cu forme 'nșelătoare,
Măreață 'n veci și 'n veci nepăsătoare, --
Iar viciul și'nflorește roș pe gură*

*Zvîrlind parfum de otrăvită floare;
Și 'n urma ta: răsboiă, răscoală, ură. --
De dorul tău, de-a patimei arsură
Incet se stînge inima și moare!*

*La pieptu-ți alb mă strînge cu putere
Infășurîndu-mă cu de paingîn brață,
Frumuseță și durere -- 'n veci stăpîină, --*

*Simți-voiu sînglele otrăvit cu fiere
Din buza-ți stoarsă, cum încet l'înghiață
Al morții frig făcîndu-mă țărîină!*

SPIRU S. HASNAȘ.

Iar jubileul lui Heine?

La 13 Decembrie 1897, s-a serbat cu mare alai jubileul de 100 de ani a nașterii genialului poet german, Heinrich Heine, care după unii s'a născut la 13 Decembrie 1797. Inșă sînt mulți critici și biografi în Germania cari susțin că Heine s'a născut la 13 Decembrie 1799, așa că unele reviste serbează acum acel jubileu. Strălucitul umorist pare a fi prevăzut, această divergență de opinii cînd a scris: „Lucrul important este că m'am născut; cînd e indiferent”.

O revistă germană exprimă speranța că pînă la sfîrșitul secolului viitor cînd cade din nou jubileul, cele două partide adverse vor cădea la învoială.

Schîțe Marine

La bătrînețe.

Era pe la amează; o liniște adîncă stăpinea satul tăcut și uitat printre mlaștinile acoperite de stof auriu. Colibele sărăcicioase ale pescarilor, înșirate la rînd, acoperea limba de pămînt prelungită de la gura sf.-Gheorghe pînă departe spre larg, unde se perdea dunga albicioasă a Dunării în nemărginirea albastră a mării.

Departe, tocmai în coada satului, era coliba lui moș Simion; tupilată sub acoperișu-i țuguiat de papură, părea acuma mai pustie ca în tot-d'a-una.

Maî bine de-o săptămîină, de cînd moșneagul își ingro-

pase singurul fecior pe care-l avusese, ușa colibeii n'a mai fost deschisă. Tot timpul umblase bătrînul așa rătăcit prin vecini și pe la circiune, ca să-și mai înecă amărăciunea care-i umplea inima și să uite jalea care-i chinuia mîntea.

Mereu repeta desnădăjduit: la ce bun rămășița asta de zile care mi-a lăsat-o Dumnezeu!

Greul, care avea pescăria în arendă, l-a ertat cite-va zile, pe urmă i-a cerut să-și urmeze meseria că alt-fel nu-i mai dă făină. Bătrînul, s'a întors iar la barca lui rămasă părăsită pe mal în bătătura colibeii.

Ce erea de făcut! Trebuia să se hrănească cît mai avea de trăit...

După ce și-a cercetat barca, a dat-o la apă, i-a potrivit catargul și apucînd amîndouă lopețile a plecat ostînd din adîncul inimei — de mult timp nu mai plecase bătrînul așa singur la pescuit...

O adiere dulce de vînt, care venia din spre largul mării, răcoarea fruntea pescarului și se juca nebunatic printre vițele lui de păr cărunt. Și suflarea aceea ușoară de vînt, înflora fața străvezie a mării tăiată de urmele bărcilor mici și negre, cu pinzele umflate, ca niște pasări cu aripile întinse, cari sburau la larg departe spre locul de pescuire, cale de opt mile de la mal.

Intrecîndu-se în goană, tot cite doi pescari în fie-care barcă, treceau unii pe lingă alții vorbind și cîntînd în gura mare; iar vîntul, le culegea sunetele glasurilor ducîndu-le înainte, pină le perdea frunte în golul nesfîrșit al depărtării.

— Greu, greu de tot singur, moș Simioane, îl strigă unul din fundul bărceii, noroc bun!

— Să dea Dumnezeu, îl răspunde cu jumătate de glas bătrînul care sta perdut pe gînduri stringînd cu amîndouă mîinile lopata cu care ținea cirna.

Ajunsesse aproape de locul pe unde erau înșirate cirlele pentru nisetri și moruni, cînd a prins el de veste că din spre asfințit se înălțase un nouaș alburiu, arcuit pe bolta limpede albastră a cerului.

Vîntul își schimbase repede direcția și sufla acum din spre coastă din ce în ce mai însuflețit.

Cunoștea el semnele acele; era un grăunte de furtună care se apropia văzînd cu ochii. Cele-l-alte bărci se depărtaseră de mult gonînd spre țarm.

Bătrînul, văzînd bine că numai este chip să meargă drept în potriva vîntului, care se întărea mereu suflînd din spre uscat, trecu ușor colțul pinzei în cel-l-alt bord al bărcii.

Și pinza se umfla sbătîndu-se ca însuflețită sub loviturile vîntului, pe cînd barca aplecată pe o coastă sbura ca săgeata.

Pe sus, venea tot mereu norul acela; mai aproape, tot mai aproape, pină se sparse cu ropot într'o ploaie repede și deasă. Picăturile mari și reci, după ce-l orbeau biciuindu-i fața, se scurgeau în barba incilcîtă a moșneagului.

Marea, resvrătită repede, își începuse jocul ei neastîmpărat. Și barca mică, ușoară ca o bucată de plută, aci se ridica în sus pe creasta albă de spumă a unui val, aci aluneca în jos afundîndu-se ca într'o prăpastie.

Bătrînul, sta liniștit, cu mîinele înleștate pe lopata cu care ținea cirna, «gubernînd la val», cu ochii țintă înainte, întîmpinînd valurile și potrivînd mersul sbuciumat al bărceii.

Pinza se sbătea prinsă de catargul indoit sub vînt, — nu s'auzi de cit o trosnitură seacă; și catargul se frîne în două. Pinza ne mai țînîndu-se, căzu în jos tremurînd și prăvălînd barca pe o coastă. O injurătură scăpă printre dinții bătrînului, care într'o clipă își smulse cuțitul de la briu și tăie sfoara care ținea colțul pinzei. Pinza rămase liberă, o și smuci vîntul repezînd-o în goana lui nebună, iar barca se îndreptă iarăși la loc.

Atunci, el apucă amîndouă lopețile și începu să tragă cu toată puterea; dar îi era zădarnică încercarea, căci nu putea înainta în potriva vîntului care-l tira înapoi spre larg.

Scrișnînd turbat de necaz, se lupta încăpățînat moșneagul, trăgînd din răsputeri, și încordîndu-și brațele lui noduroase, își lăsă pe lopeți toată greutatea trupului său girbovit.

În fîrbințeala luptei un gînd dureros îi scăpă prin mîntea: «unde-i fecioru-său acum, să-î dea ajutor cu brațele lui vinjoase!»...

... Și în lupta asta așa de nepotrivită, marea nebună, par'că anume bătîndu-și joc de slăbiciunea omenească, îl amețea aruncîndu-î în obraz stropii valurilor care ferbeau clocotînd în juru-î.

Capul bătrînului ardea în flacări. Ca să-și mai răcorească fruntea acoperită de sudoare, își trase căciula pe ceafă, dar vîntul care sufla minios, i-o smulse într'o clipă aruncînd'o în jocul valurilor.

Zăpăcit de ropotul vijeliei, cătînd numai înainte pentru a se strecura printre stîncile acele spumegătoare, perduse din vedere țarmul către care trebuia să meargă.

Și acum, cu puterile sleite, se oprise desperat în loc; cu capul gol, cu părul în vînt, căta cu groază în juru-î să poată zări în vre-o parte dunga țarmului înegrind orizontul.

Dar, nimic... nimic pe toată întinderea pustie a apei albastre-sinilii pătată numai de umbra norilor cari alergau nebun pe bolta sură a cerului.

Ce era de făcut?... Rămas jucăria valurilor, la voia întîmplării, privea aiurit departe, tocmai în fundul nedeslușit al zărei, acolo unde bolta cerească se sprijină par'că pe virfurile albe ale valurilor.

Vîntul își muia suflarea, marca încă nu se potolise.

Cu inecul, bătrînul se mai liniști încălzit de speranța că vre-un vapor care ar trece pe aproape l-ar putea zări. Își scoase încet haina și o prinse ca semnal de catargul pe jumătate rupt.

Istovit de oboseală se lăsă în fundul bărceii, moale ca ceara, și chinuit amar de lupta gîndurilor ce se încinsese în mîntea lui tulburată.

Un cîrd de goelanzî, plutînd prin spațiu se rotea țînîndu-se mereu de-asupra bărceii rătăcitoare.

Ce nesuferite sint aceste pasări de pradă cînd aruncă în singurătatea mării țipetele lor sălbatice ca niște risete înfiorător de batjocoritoare.

Și bătrînul, cu ochii țintă, urmărindu-le sborul, își încrețea fruntea vrînd să-și alunge din față o imagine urită, rămasă de demult în mîntea lui. Dar, nu putea să scape, imagina aceea îl chinuia răsărîndu-î din ce în ce mai limpede și mai vie.

De atîta vreme, și ce bine își aduce aminte de cadavru pe care l'a întîlnit plutînd printre valuri, sfîșiat de goe-

eanzii cari se băteau în jurul lui cu aripile întinse, cu ciocurile deschise, amenințătoare... Dacă ar pieri de sete și de foame, ar ajunge și el tot așa... și bătrînul se înfloră tresărind ca dintr'un vis urit.

Umbrele serei începuse a înpinzi orizontul cercuit, vintul scăzuse cu totul; numai valurile mari, greoaie, se mai legănau încă în liniștia largului mării.

Își simțea limba uscată în gură și buzele îi ardeau ca focul, începuse setea să-l chinuiască. Se culcă pe pintece muindu-și buzele în apa de ploae strinsă în colțul bărcii; dar se ridică îndată ștergindu-se repede cu mineca de la cămașe: apa de ploae, era amestecată cu stropii de apă sărată a valurilor.

Se lungi pe fundul bărcii, cu fața în sus, cu pumnii sub cap, cercind să-și potolească gîndurile.

Intr'un tîrziu, închise ochii voind să adoarmă, dar pe deasupra capului i se părea că plutesc desfășurindu-se felurite vedenii și un gînd de moarte îi frămînta mintea. Ne mai putînd suferi, deschise ochii mari cîtînd înflorat în jurul său.

Bolta cerului se limpezise peste tot, și în creștetul ei lucea luna incremenită, așa de galbenă și de plină, despîcînd cu o diră de lumină nemărginirea neagră a apei.

Nu putu ațipi nici o clipă, sta deștept; stăpînindu-și răsufierea, își asculta cu frică bătăile inimii, pe cînd gîndurile ca într'un haus întunecos i se încrucișau cu o iuțea amățitoare.

Toată viața-i tristă și monotonă i se desfășura pe dinainte: satul, coliba aceea tupilată în care s'a trezit... sărăcia, necazurile și mulțumirile pe cari le avusese... malul acela sterp și nisipos unde era cimitirul satului, și par'că și vedea femeia cu o mină strașină la ochi și cu cealaltă făcîndu-i semn să vie la ea...

Apoi, gîndul i se opri la fiu-său îngropat de cite-va zile: i se părea că vede smulsă și aruncată în lături crucea albă, de lemn, lucrată de el și movila aceea de nisip amestecat cu sfărîmături de scoici colorate, era răscolită... și toate, toate i se înșirau într'o jale mută, chinuitoare.

Ce noapte groaznică pînă a prins a miji zorile.

Și cum sta cu ochii pironiți în fundul zării, unde se întindea mereu o pată roșă-aurie poliind fața mării, același gînd de moarte îi ingheța simțirea: ce va face toată ziua... și mîine... și poi mîine...

Gîtlejul uscat de sete, și pintecele care țipă de foame, și fărîmul tot nu se zărește, și nici o pinză nu albește la orizont, nici o urmă de fum de la vre-un vapor nu se zărește pe toată întinderea goală a mării.

Ca să-și mai înșele foamea, începu să mestice tutunul pe care-l avea la el. Se lungi apoi iar cu trupul scaldat în ploae caldă a razelor de soare, și rămase așa cu ochii închiși, ou buzele arse în friguri, perzîndu-se într-o gîndire tot mai înceată, mai nedeșlășită, pînă i se topiră simțirile într'o amorțea greoaie: căzuse într'un somn adînc.

... Și cum sta el, cu chipul stîns, dormind cu fața în sus, întins pe fundul bărcii aceleia mică și negre, părea culcat într'un sicriu care plutea la întimplare, rătăcit pe luciul pustiu al apei întinse, fără margini...

* * *

Cînd și-a venit bătrînul în fire, era pe niște saci de pe

puntea unui vapor englez de comerț, care-l luase întîlnindu-l în drumul spre Sulina.

Trecuse departe de Sf. Gheorghe, că abea se mai zăria turnul farului ca un punct negru perdut la orizont.

Acolo era satul lui, pe malul acela sterp și nisipos; acolo se stinseseră toți ai lui, și cit de singur și amărit rămăsese acum la vreme de bătrînețe.

... Și o hotărîre dureroasă se închegă prin mîntea bătrînului: Să uite trecutul, să-și petreacă în locuri streine rămășița de zile ce mai avea de trăit...

JAN BART.

Unui epigramist.

Smara compromite țara
Intr'un mod îngrozitor,
Dar e nostim că de Smara
Rîde tocmai Teleor.

Dintr'un jurnal.

(Fragment)

Cînd totul e zadarnic, dragoste veche! de ce nu apui, simțirea de ce mi-o mai învălu? Dragoste veche? Cînd așa puțîn e de la acea frumoasă noapte de vară, cu lumina blîndă și aer răcoritor — așa puțîn e de atunci, cînd născută a fost moartă! Așa puțîn e și de cînd am înmormîntat'o!

Peptul e mormîntul; plînsul lacrimelor a format sunetul jalnic al clopotelor, sbucîmările sufletului psalmii preotului cîntăreț.

Cu ce păcat să-i învinovățesc inima curată?

De ce nu-i pot îmbrăcă chipul ei senin, în haina minciunei și a păcatului? Sufletul meu ar fi mai împăcat, cînd și în urma ei ș'ar putea cînta vechiul său cîntec: «Totul e nimica și gu-noi». Vina îngropării sunt eu, sarcina disprețului eu o port.

Mă urăsc și mă desprețuesc. Imi urăsc ființa întregă, imi desprețuesc neputința voinții. În zadar se bat prin capul meu înfierbîntat, gîndiri, planuri de bine, în zadar mă amăgesc cu visul unei vieți liniștite — totul în zadar. O clipă numai și toate sunt spulberate. Nu am nici tăria de a mă opune, nici tăria de a fi statornic. Eu văz bine că prea sunt slab pentru viață; dar ce să fac, ce să încep, cum să mă scap? Neputința aceasta mă omoară. Teamă mi-e, să și adăpostesc nădejdea, căci eu sunt o cobe rea și pentru mine și pentru alții. Dacă mă îmbăt cu

visul meu de bine, dacă cu închipuirea și trăiesc acel bine, atunci ne ajuns și ne întrupat va rămîne el de a pururea.

De croesc un bine, de născocesc un chip de scăpare și ușurare pentru iubiții mei, acela nu vine și răul, ce singur vrea să nu-l ajungă acela se ivește cu siguranță, și lovitura lui e fără cruțare.

În îndoeli și fără credință în bine, îmi petrec viața, și dacă o nouă nădejde se abate pe la mine, numai vestitoare de rău este.

Eū totul văd în negru, pururea cîrtesc, îndestulat cu nimica nu sunt.

În zadar mă muncește dorul de binele neamului meu, în zadar mă înfierbîntă și dorul de luptă, de luptă sfîntă și fără codiri—în zadar, căci în jurul meu mi se pare a fi atîta putrigaiu și slăbiciune, în cît puțința de luptă nu o mai cred. Această slăbiciune e și în mine, și ea pus'a căluși gurei mele de atîtea ori, din calea avîntului opritu-m'a așa de mișelește și lără veste. Slabi suntem cu toții și minciună e, în gura celor mai mulți, iubirea de neam. Între noi, între tineri răceala e mare! Ce va fi de lupta ce un neam întreg o poartă, cînd ea e zeflemisită și desprețuită de cei ce pururea aprinși ar trebui să fie, de cei ce cheazăse trebuie să dea că viitorul nu va fi păcătos. Nu știu cum, dar se pare că pe toți ne-a împins un greu de noi înșine, se pare că nu mai avem tăria credinței în ținta luptei noastre, se pare că nu mai avem credința în puterile noastre dar nici sinceritate. O vorbă bună, un sfat de încurajare de la nimeni nu aud; zadarnică e așteptarea mea; de sărmanul străin cine-și mai aduce aminte?! Strein sunt eū între cunoscuții mei, și suflet nu aflu care să mă înțeleagă; cu ochi îndoelnic și inima necredincioasă primesc ori-ce apropiere. Cu atîta dor aștept un prieten, duhovnic vieții mele, și totuși depărtez de la mine ori-ce apropiere, în vorbele lor de bine eū nu cred; dorindu-l, fără să știu de ce îl înconjur. Glasul inimii mele ei nu-l aud—îl ascund cu grije de mîrșav sgîrcit.

UN TRANSILVĂNEAN.

Expoziția Van Dyck

De curînd s'a închis expoziția centenarului al treilea al morții marelui pictor flamand Van Dyck, expoziție aranjată în Anvers prin adunarea pen-

tru un timp scurt a tuturor tablourilor maestrului, aflătoare pe la diferiți particulari.

Fiū de burghez bogat, Van Dyck s'a distins de copil în arta lui, și la 19 ani a devenit elevul lui Rubens și un artist celebru. Chemat la curtea regelui Angliei Iacob I, a petrecut puțin timp acolo, apoi sărbătorit pretutindenea a călătorit prin Italia, a stat un timp la curtea lui Ludovic al XIII-lea și a Mariei de Medicis, apoi la curtea lui Carol I al Angliei, unde era răsfățat de înalta aristocrație și primea o mare pensiune de la rege. A murit la 42 de ani la anul 1641, lăsînd 1.200 de tablouri.

VICLENIE

*Și ea vorbia mereu
De lucruri însemnate
De timpul ăsta rău
De holdele stricate,*

*De frigul de la pol
De flori, de țări străine
Iar după mult ocol
Ajunse și la mine :*

*Din câte îi s'a zis
Am devenit cuminte ;
Că m'oi lăsa de scris
Știa de mai 'nainte.*

*Mă crede mîngîiat
Și-î pare foarte bine
De-și s'a măritat
Dar ține mult la mine*

*S'a zis că la Crăciun
Va fi din nou aice
Dar nu mai sunt nebun
Și nu mai cred ce zice.*

V.

Rasele latine

În vremea din urmă s'a repetat de nenumărate ori, și a ajuns deja aproape o axiomă, că popoarele latine degenerază și că popoarele germanice din contra sînt în creștere și expansiune. Chiar în Franța, care odinioară era așa de orgolioasă de civilizația ei și care se considera ca cea mai cultă țară din lume, s'a ridicat multe voci cari criticau instituțiile și moravurile fran-

ceze — și latine în genere — în favoarea moravurilor popoarelor germanice.

În ultimul număr din *Revue des deux mondes* cunoscutul filozof și sociolog francez Alfred Fouillée își ia sarcina de a distruge această credință.

El spune că anglo-saxonii sînt așa de mult glorificați, pentru că au reușit în lupta pentru existență, și că astăzi știința a luat rolul religiunii de a sfinți pe cei cari au puterea în mînă.

Maî întîi, zice autorul, vorba de *rasă latină* este rău întrebuițată. Francezii nu sînt de cît un sferț latin, spaniolii nici atîta și italienii cu atît maî puțin. Chiar tipul etnic la toate aceste popoare este maî mult slav, celtic, germanic, de cît latin.

Ca temperament italienii se deosebesc cu totul de francezii, și aceștia de spaniolii.

Clima este ce-i drept temperată la toate aceste trei popoare și din această pricină sînt în adevăr fizicește maî puțin viguroși de cît locuitorii climelor nordice — germanii, englezii, slavii ect. — unde se face o selecțiune naturală în favoarea celui maî rezistent, unde cei slabi sînt distruși de condițiunile aspre ale vieții.

Din punctul de vedere al populației, rasele slave și germanice sînt în adevăr maî numeroase acum, și se înmulțesc maî repede de cît cele latine, însă statistica ne arată că procentul de înmulțire, de și e maî mare la englezi de cît la francezii, dar merge micșorîndu-se maî repede de cît la aceștia.

Emigrația țărănimei sănătoase spre orașele neigienice și vițioase, este cel puțin tot așa de intensă în Germania ca în Franța.

S'a zis că religia catolică este o pricină a decadenței popoarelor latine. Dar pe de o parte nu-i adevărat că numai latinii sînt catolici, (e de ajuns a se cita Germania de sud) și pe de altă parte catolicismul este o religie tot așa de nobilă și morală ca protestantismul; deosebirea este că în cel dintîi predomină elementul de sociabilitate, iar în cel de al doilea maî mult sentimentul responsabilității individuale.

Una din pricinile adevărate ale măririi Angliei este că și-a dezvoltat cu deosebire comerțul și industria. Dar ar fi de ajuns ca Europa, dezvoltîndu-se maî mult, să nu maî aibă trebuință de produsele Angliei, iar pe de altă parte coloniile acestei țări să devie autonome, -- cum aspiră toate

-- pentru ca Anglia să descrească în dezvoltarea ei.

După ce trece în revistă, criticîndu-le, și alte argumente cari se aduc pentru a dovedi degenerarea raselor latine, Alfred Fouillée ajunge la concluzia că fie-care din popoarele a căror decadență se proclamă acum de toată lumea, are valoarea sa, meritele sale, rolul său util în prezent, speranțele sale pentru viitor. El nu crede în eternitatea supremației engleze pe mare și e de părere că viitorul care se crede nesigur pentru neolatini, nu este maî puțin nesigur pentru anglo-saxonii, pentru că în definitiv viitorul nu este nici pentru unii nici pentru alții, dar pentru cei maî culti, pentru cei maî activi și pentru cei maî morali.

Congresul etnografic din 1900

O comisiune a fost însărcinată a organiza congresul internațional al științelor etnografice care se va ține în luna August 1900 la Paris.

Iată subiectele cele maî însemnate din lunga listă care este anunțată.

Etnologie generală.

Absorbțiunea, asimilarea sau dispariția cuceritorilor sau cuceriiților (America, China, Egipt, India)

Sociologie.

Organizațiile sociale vechi.

Teoria evoluției formelor sociale (Fustel de Coulanges, Lewis Morgan etc)

Psihologie etnologică.

Influența alimentației speciale, a excitantelor și a narcoticelor asupra psihicului națiunilor.

Deosebiri și asemănări psihologice între locuitorii aceleași țări dar cu obiceiuri și origine deosebite.

Științe, arte, industrie.

Raporturile arhitecturii cu formele sociale.

Sistemul de numerație și numerile sfinte considerate ca niște caracteristice etnice.

«La sfîrșitul veacului»

Acesta este titlul unei serii de volume ce apare la Berlin în editura Siegfried Cronbach. O societate de savanți și specialiști, au întreprins să facă fie-care în domeniul specialității sale, istoria acestui veac ce se sfîrșește, însă numai cît

privește Germania. Opera totală este un fel de trecere în revistă a activității din veacul al XIX-lea în Germania.

Iată ce ne spune prospectul:

«După cum comerciantul la sfârșitul anului își face bilanțul, pentru a afla ce progrese sau regrese a făcut în afacerea lui, tot ast-fel această întreprindere este menită să arate publicului mare, într'o formă lesne de înțeles și în trăsături largi, ceia-ce fie care domeniu al activității omenestii a făcut în acest veac pentru civilizația generală».

Între operele acestei serii, avem istoria vieții casnice și sociale, istoria artei decoratoare, femeia în secolul al XIX-lea, Istoria în secolul al XIX-lea, evreii în secolul al XIX-lea, istoria muzicii, istoria comerțului și a comunicațiilor, istoria tendințelor unitare germane și realizarea lor, istoria plastice, conștiința Dreptului, lucrătorii în secolul al XIX-lea, Medicina, Higiena etc.

Una din cele mai interesante din aceste opere este aceea a lui Lublinski în două volume, *Literatura și Societatea în secolul al XIX-lea*. Fără a fi superficial acest studiu este scris foarte popular și împărțit în capitole cari par niște foiletoane...

Este o critică inteligentă și spirituală, deși nu erudită a curentelor literare din acest veac. E de ajuns să spunem că chiar aceia cari au citit opera clasică a lui Brandes *Curentele principale în literatura secolului al XIX-lea*, încă vor avea de aflat lucruri noi și interesante, și chiar vederi surprinzătoare în cartea lui Lublinski.

* * *

O altă întreprindere în acelaș gen se intitulază *Secolul al XIX în evoluția Germaniei*; această operă este editată de casa Georg Bondi din Berlin.

Această serie se deosebește de aceea despre care am vorbit, prin faptul că se adresează unui public mai restrâns, mai ales. Ceii mai mulți din autorii sunt profesorii universitarii dintre cei mai cunoscuți și cu mai multă autoritate în Germania. Fără a fi nici aceste opere, lucrări de erudițiune, sunt totuși mai abstracte, mai puțin apropiate de vulgarisări.

În seria editată de Georg Bondi avem: *Istoria curentelor culturale și sociale ale secolului al XIX-lea* de dr. Theobald Ziegler profesor la universitatea din Strassburg.

Este o lucrare monumentală în 700 de pagini într'un stil magistral, cu ilustrații splendide, și ca operă tipografică, nu lasă nimic de dorit. Autorul cunoaște à fond literatura și filosofia; fiecare pagină îți deschide orizonturi largi.

Apoi avem *Istoria politică* de dr. Georg Kaufmann profesor la universitatea din Breslau, *Istoria științelor naturale* de dr. Siegmund Günther profesor la școala tehnică superioară din München, *Istoria tehnice*, a artelor plastice, a literaturii, a muzice, a teatrului etc.

* * *

Întreprinderi de acestea, făcute de societăți de savanți, pentru a rezuma activitatea în toate ramurile în veacul al XIX-lea, se fac acum în toate țările. Așa mai cunoaștem o atare operă în Rusia și în Franța. În această din urmă țară casa Goupil din Paris editează o istorie a veacului al XIX-lea, istorie la care colaborează pentru partea literară cunoscutul critic Ferdinand Brunetiére.

La noi în România, n'ar strica să se facă o încercare identică, se înțelege în proporții mai modeste, ca pentru o țară mică și slavă Domnului, avem în toate domeniile oameni capabili, cari n'așteaptă de cât pe omul energic care să i îmboldască, să le dea prilej să lucreze!

Cugetări din Balzac.

La o femeie superioară ca și la bărbați, vine o vreme când ambițiunea înlocuiește primele sentimente ale vieții.

Tinerii căsătoriți simt adesea nevoia unui al treilea în menajul lor.

Un amoret e discret ca o descărcare de tun.

Domnișoarele emancipate vor fi soții rele.

Naturaliștii ne-au descris obiceiurile multor animale feroce; au uitat însă pe mama și fida în căutarea unui bărbat. Acestea sînt niște hiene cari caută o pradă pentru a o devora, și cari unesc firea bestiei cu inteligența omului și cu geniul femeii.

RENUMITA CASĂ A
Fraților C. și S. POPPOV
 DIN MOSCOVA
 60, CALEA VICTORIEI, 60
 Vis-à-vis de Theatrul Național

Se recomandă tutulor excelentul și adevăratul

CEAI RUSESC POPPOV

JEAN GIURIS
 BUCUREȘTI
 44, CALEA VICTORIEI, 44

MAGASIN SPECIAL DE LINGERIE

Bogat asortiment de Cămăși de zi și noapte,
 Pantaloni, Ciorapi, Batiste, Flanele, Butoni, Cra-
 vate, Mănuși, Bretele.

Se primesc comenzi pentru Lingerie după mă-
 sură, precum și reparațiuni.

Recomandăm osebitei atențiuni
 MULT REPUTATA COFETĂRIE
EMIL FRIDERICH
 31, CALEA VICTORIEI, 31

Lângă magazinul *Universel*.

Bomboane, Prăjituri, Chocolate.
 Cozonaci și Paste moldovenești să efectue după co-
 mande.

Bomboaniere elegante pentru cadouri de anul nou.
 Diferite și adevărate surprise pentru ornamente la
 Pomul de Crăciun.

Champagne fină, Liquioruri excelente cu prețuri
 reduse.

Se execută cu promptitudine comande pentru: ba-
 luri, nunți, logodne și festivități publice.

T. MANU & COMP.
 MECANICI-OPTICIENI

MAGASINUL: Strada Doamnei, No. 8.

ATELIERUL: Strada Academiei, No. 4.

Constructorii de aparate topografice, matematice, fi-
 sice și optice.

Instalatori de stațiuni telegrafice, telefonice și so-
 nerii electrice.

Primul atelier de aurit, argintat și nichelat.

MARE DEPOSIT DE OCHELARI DE DIFERITE CALITĂȚI.

JOAILLERIE, BIJOUTERIE, HORLOGERIE, ORFÈVRES

G. C. NICOLAU

MAISON FONDÉE EN 1853

BUCAREST

28, CALEA VICTORIEI, 28

ORFÈVRES QUALITÉ SUPERIEURE

ATELIER SPÉCIAL POUR TOUTE COMMANDE

M. I. HORNSTEIN

STRADA DOAMNEI No. 27

(Colț cu Strada Colței)

Atelier special de Tinichigerie și de fasonat orî-ce
 obiecte de metal la strung (Repoussage).

Specialitate de orî-ce: Laterne, Ventilatori, Jaluzele
 perforate, Bâi de zinc, Mașini de bucătărie.

Unicul Depou de Sobe Belgiene „Salamandre“.

Salamandre Belgiene smălțuite:

No.	13	14	15	16
Capacitatea	125 mc.	200 mc.	300 mc.	400 mc.
Coks	8 kg.	11kg.	17 kg.	29 kg.
Lei	50	60	80	95

AU APĂRUT DE SUB TIPAR

IN EDITURA

INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE

AL VECHEI ȘI BINE REPUTATEI CASSE

CAROL GÖBL

16, STRADA DOAMNEI, 16

BUCUREȘTI

ANUARUL BUCUREȘTILOR (3 Lei)

ȘI

CALENDARUL-MAPPA (4 Lei)

PE 1900

executate în modul cel mai artistic, precum și
 Calendarul de perete, Calendarul american, Ca-
 lendarul portativ, cari se pot procura de la Editor
 cu prețurile cele mai reduse.